

Vergaderjaar 2009–2010

32 360 IIB

Jaarverslag en slotwet Raad van State, Algemene Rekenkamer, Nationale ombudsman, Kanselarij der Nederlandse Orden, Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en Kabinet van de Gouverneur van Aruba 2009

Nr. 2

RAPPORT BIJ HET JAARVERSLAG 2009 VAN DE RAAD VAN STATE, ALGEMENE REKENKAMER, NATIONALE OMBUDSMAN, KANSELARIJ DER NEDERLANDSE ORDEN, KABINET VAN DE GOUVERNEUR VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN EN KABINET VAN DE GOUVERNEUR VAN ARUBA (IIB)

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 19 mei 2010

Hierbij bieden wij u aan het op 6 mei 2010 door ons vastgestelde «Rapport bij het Jaarverslag 2009 van de Raad van State, Algemene Rekenkamer, Nationale ombudsman, Kanselarij der Nederlandse Orden, Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en Kabinet van de Gouverneur van Aruba (IIB)».

Algemene Rekenkamer

drs. Saskia J. Stuiveling,
president

dr. Ellen M.A. van Schoten RA,
secretaris

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Over dit onderzoek	5
1.2	Over de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten	5
2	Kwaliteitskaart	7
2.1	Toelichting op het instrument kwaliteitskaart	7
2.2	Toelichting op de kwaliteitskaart van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten	10
3	Oordelen over het jaarverslag	11
3.1	Oordeel over de financiële informatie	11
3.2	Oordeel over saldibalans en toelichting	12
3.3	Oordeel over totstandkoming informatie in jaarverslag over bedrijfsvoering	12
3.4	Oordeel over totstandkoming informatie in jaarverslag over gevoerd beleid	13
4	Bedrijfsvoering	14
4.1	Oordeel financieel beheer en materieelbeheer	14
5	Reactie minister van BZK	15
	Overzicht fouten en onzekerheden in de financiële informatie in het Jaarverslag 2009 van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten (IIB)	16
	Gebruikte afkortingen	22
	Literatuur	23

1 INLEIDING

In dit rapport presenteren wij de resultaten van ons rechtmatigheidsonderzoek bij de Raad van State, de Algemene Rekenkamer, de Nationale ombudsman, de Kanselarij der Nederlandse Orden, het Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en het Kabinet van de Gouverneur van Aruba, in het vervolg de «overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten» genoemd.¹

Hieronder gaan we eerst in op onze onderzoeksaanpak en wijze van rapporteren. Daarna volgt een korte beschrijving van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten. In hoofdstuk 2 tonen we de kwaliteitskaart van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten. In hoofdstuk 3 presenteren wij vervolgens onze oordelen over het Jaarverslag 2009 van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten. In hoofdstuk 4 staat de bedrijfsvoering van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten centraal. In hoofdstuk 5 staat de reactie van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) als eindverantwoordelijke bewindspersoon op dit onderzoek, aangevuld met ons nawoord.

1.1 Over dit onderzoek

De Algemene Rekenkamer doet jaarlijks rechtmatigheidsonderzoek bij het Rijk. Wij doen dit onderzoek uit hoofde van onze wettelijke taak zoals beschreven in de Comptabiliteitswet 2001 (CW 2001).

Wij gaan elk jaar na of de informatie in de jaarverslagen over het gevoerde beleid, over de bedrijfsvoering en over de financiën tot stand is gekomen volgens de daarvoor geldende regels en goed is weergegeven in de jaarverslagen.

Daarnaast onderzoeken we ook de bedrijfsvoering zelf. Hiervoor gaan we onder andere na of het financieel beheer en het materieelbeheer voldoen aan de eisen die de CW 2001 (art. 82) stelt.

In ons rapport bij het jaarverslag melden we zowel de fouten en onzekerheden in de financiële informatie die de *kwantitatieve* tolerantiegrenzen overschrijden als de fouten en onzekerheden in de financiële informatie die naar hun aard de *kwantitatieve* tolerantiegrenzen overschrijden. Onder «fouten» verstaan we financiële informatie die niet *rechtmatig* tot stand gekomen is (dat wil zeggen: het begrotingsgeld is niet volgens de regels ontvangen of uitgegeven), of die niet *deugdelijk is weergegeven* (dat wil zeggen: er is geen goede verantwoording afgelegd in het jaarverslag). Van «onzekerheden» spreken we wanneer we door onvolkomenheden in het financieel beheer niet kunnen vaststellen of er al dan niet sprake is van fouten.

Op www.rekenkamer.nl kunt u meer lezen over hoe onze rapporten bij de jaarverslagen tot stand komen. Afkortingen die specifiek zijn voor dit rapport zijn opgenomen in de bijlagen.

1.2 Over de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten

Wij rapporteren over de resultaten van ons onderzoek per jaarverslag. In totaal zijn er 28 jaarverslagen. Dit rapport gaat over het jaarverslag van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten (IIB).

---

¹ Met overige Hoge Colleges van Staat bedoelen wij in dit rapport de Hoge Colleges van Staat die vallen onder jaarverslag IIB. Dit zijn alle Hoge Colleges van Staat behalve de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal (jaarverslag IIA).

Hieronder volgt een korte omschrijving van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten (BZK, 2010):

- De Raad van State adviseert over wetgeving en is de hoogste algemene bestuursrechter.
- De Algemene Rekenkamer onderzoekt de ontvangsten en uitgaven van het Rijk en daarmee verbonden organen op rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid.
- De Nationale ombudsman beschermt de burger tegen onbehoorlijk overheidsoptreden.
- De Kanselarij der Nederlandse Orden adviseert over voorstellen tot decoratie en beheert de Orden.
- Het Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen ondersteunt de gouverneur bij de uitvoering van zijn taak als hoofd van de regering van de Nederlandse Antillen.
- Het Kabinet van de Gouverneur van Aruba ondersteunt de gouverneur bij de uitvoering van zijn taak als hoofd van de regering van Aruba.

De uitgaven van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten in 2009 bedroegen € 110,2 miljoen. De verplichtingen bedroegen € 112,9 miljoen en de ontvangsten € 4,3 miljoen.

2 KWALITEITSKAART

2.1 Toelichting op het instrument kwaliteitskaart

De kwaliteitskaart is een nieuw instrument van de Algemene Rekenkamer, dat we voor het eerst hebben opgenomen in onze rapporten bij de jaarverslagen 2008. Voor dit jaarverslag nemen we in 2009 voor het eerst een kwaliteitskaart op in ons rapport. De kwaliteitskaart is bedoeld om de uitkomsten van ons rechtmatigheidsonderzoek op een compacte manier te presenteren en plaatst de geconstateerde (ernstige) onvolkomenheden in de bedrijfsvoering in het licht van de totale bedrijfsvoering.

De kwaliteitskaart bestaat uit twee delen. In deel I zijn onze bevindingen gekoppeld aan de begrotingsartikelen van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten. Dit deel van de kaart laat per artikel zien:

- of het begrotingsartikel wordt geraakt door geconstateerde onvolkomenheden in de bedrijfsvoering, met mogelijk gevolgen voor de rechtmatigheid, de betrouwbaarheid van gegevens of de kwaliteit van beleidsinformatie;
- of wij als gevolg van geconstateerde onvolkomenheden daadwerkelijk fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid of deugdelijke weergave hebben geconstateerd;
- of de geconstateerde fouten en onzekerheden de kwantitatieve tolerantiegrenzen overschrijden.

In deel II van de kwaliteitskaart vormen de organisatieonderdelen van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten en de te beheersen bedrijfsvoeringsprocessen het uitgangspunt. Dit deel van de kaart is mede gebaseerd op de *Baseline financieel en materieel beheer* van het Ministerie van Financiën, waarin de normen voor een goed financieel beheer en materieelbeheer zijn vastgelegd.

In dit deel van de kaart zetten we het aantal geconstateerde onvolkomenheden af tegen het totale aantal mogelijke onvolkomenheden. Wat het totale aantal mogelijke onvolkomenheden in de bedrijfsvoering van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten is, wordt bepaald door het aantal beheerdomeinen dat voor een goed functioneren van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten «relevant» respectievelijk «kritisch» is.

Deel II van de kwaliteitskaart maakt ook zichtbaar aan welke onderwerpen wij en/of de Rijksauditedienst, die de controle van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten uitvoert, in de controle over 2009 extra aandacht hebben besteed en waar wij (ernstige) onvolkomenheden hebben geconstateerd. Met extra aandacht van de Rijksauditedienst bedoelen wij die aandacht voor de bedrijfsvoering die de reguliere aandacht uit hoofde van de jaarlijkse wettelijke controle overstijgt. Met extra aandacht van de Algemene Rekenkamer doelen wij op ons departementspecifieke en ons rijksbrede onderzoek.

Extra aandacht van de Algemene Rekenkamer en van de Rijksauditedienst betekent niet per definitie dat *alle* aspecten van het desbetreffende beheerdomein in het onderzoek zijn betrokken; de extra aandacht kan ook betrekking hebben op een enkel aspect binnen het beheerdomein.

Voor een verdere toelichting op het instrument kwaliteitskaart verwijzen wij naar onze website: www.rekenkamer.nl. Hier vindt u achtergrondinformatie over de kwaliteitskaart en over de gehanteerde criteria en ordeningsprincipes.

Kwaliteitskaart 2009 deel I
begrotingsartikelen overige HoCoSta's

		Zie AAL punt:								
artikel dat gevolgen kan ondervinden van de onvolkomenheid (mogelijke gevolgen voor bijvoorbeeld rechtmatigheid, betrouwbaarheid gegevens of doelrealisatie) artikel waar fouten of onzekerheden in de rechtmatigheid of deugdelijke weergave zijn geconstateerd als gevolg van de onvolkomenheid		Onvolkomenheid bij:				Tolerantiegrenzen overschreden?		Artikelniveau		
Beleidsartikelen			Bedrijfsvoering			Financiële info				
Art. nr.	Omschrijving	Uitgaven (x1.000)								
01	Raad van State	€	57.508						nee	
02	Algemene Rekenkamer	€	30.083						nee	
03	Nationale Ombudsman	€	13.708						nee	
04	Kanselarij der Nederlandse Orden	€	3.921						nee	
05	Kabinet van de Gouverneur van de Ned. Antillen	€	3.014						nee	
06	Kabinet van de Gouverneur van Aruba	€	1.895						nee	
Niet-beleidsartikelen										
10	Nominaal en onvoorzien	€	-						nee	
									Tolerantiegrenzen gehele jaarverslag overschreden?	nee

Kwaliteitskaart 2009 deel II
bedrijfsvoering overige HoCoSta's

- Ernstige onvolkomenheid
- Onvolkomenheid
- Onvolkomenheid heeft gevolgen voor de rechtmatigheid en/of deugdelijke weergave

- Kritisch proces
- Relevant proces
- Proces van gering belang of komt niet voor

- Extra aandacht aan besteed door: auditdienst
- Algemene Rekenkamer
- Algemene Rekenkamer en auditdienst

Elementen bedrijfsvoering	Opzet en beheer overdrachts-uitgaven en -ontvangsten			Opzet en beheer transactie uitgaven en -ontvangsten			Financiële administratie (registratie)		Materieel-beheer		Interne organisatie		(toezicht) relaties/aansturing veld
	Subsidies/rijksbijdragen	Specifieke uitkeringen	(Belasting) heffingen	Uitgaven personeel	Uitgaven materieel	Ontvangsten	Verplichtingen, ontvangsten en uitgaven	Overige (saldi)balansposten	Beheer eigendommen	Administratie/registratie	Managementcontrolestelsysteem	Omvangrijke administr. en uitvoeringssystemen/ICT	
Directoraten-generaal/clusters (aantal organisatieonderdelen)													
Raad van State (4 onderdelen)													
Algemene Rekenkamer (5 onderdelen)													
Nationale Ombudsman (3 onderdelen)													
Kanselarij der Nederlandse Orden (2 onderdelen)													
Kabinet van de Gouverneur van de Ned. Antillen													
Kabinet van de Gouverneur van Aruba													
Onvolkomenheid niet toegedeeld aan organisatieonderdeel													
Totaal: 22 relevante en kritische processen (= het maximale aantal mogelijke onvolkomenheden)													

2.2 Toelichting op de kwaliteitskaart van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten

Uit deel I van de kwaliteitskaart van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten blijkt dat bij geen van de begrotingsartikelen de tolerantiegrens voor de omvang van fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave, wordt overschreden. De tolerantiegrens voor het jaarverslag van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten als geheel wordt niet overschreden.

Uit deel II van de kwaliteitskaart van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten blijkt dat 22 beheerdomeinen van belang zijn voor de bedrijfsvoering. Geen van de beheerdomeinen die van belang zijn voor het goed functioneren van het ministerie hebben de Rijksauditedienst en wij extra onderzocht.

3 OORDELEN OVER HET JAARVERSLAG

De Algemene Rekenkamer heeft het Jaarverslag 2009 van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten beoordeeld. Wij hebben onderzocht of de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten het begrotingsgeld volgens de regels hebben ontvangen en uitgegeven en of zij daarover in het jaarverslag goed verantwoording hebben afgelegd. Verder hebben we onderzocht of de informatie in het jaarverslag over de *bedrijfsvoering* en over het gevoerde *beleid*, deugdelijk tot stand is gekomen en voldoet aan de daaraan te stellen kwaliteitsnormen.

In dit hoofdstuk lichten wij ons oordeel over het jaarverslag toe. Dit oordeel bestaat uit deeloordelen over:

- de financiële informatie (§ 3.1);
- de saldbalans (§ 3.2);
- de totstandkoming van de informatie over de bedrijfsvoering (§ 3.3);
- de totstandkoming van de informatie over het gevoerde beleid (§ 3.4).

3.1 Oordeel over de financiële informatie

De financiële informatie in het jaarverslag bestaat uit de verantwoordingsstaat waarin de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten zijn weergegeven, en de toelichting daarbij.

De financiële informatie dient op grond van de CW 2001:

- rechtmatig tot stand te zijn gekomen;
- deugdelijk te zijn weergegeven;
- te voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

Oordeel

De financiële informatie in het Jaarverslag 2009 van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten voldoet aan de eisen die de CW 2001 stelt. Dit betekent dat wij bij geen van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten belangrijke fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave hebben geconstateerd die onze tolerantiegrenzen overschrijden, en dat de informatie voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.

Het totaalbedrag aan geconstateerde fouten en onzekerheden blijft ook onder de tolerantiegrens voor de financiële informatie in het jaarverslag als geheel.

Het bedrag aan verplichtingen en uitgaven omvat in totaal € 4,3 miljoen, respectievelijk € 1,1 miljoen aan overschrijdingen op de begrotingsartikelen 1, 3, 4 en 6. Gaan de Staten-Generaal niet akkoord met de hiermee samenhangende slotwetmutaties, dan moeten wij ons oordeel over de financiële informatie mogelijk herzien.

Europese aanbestedingen

De naleving van de Europese aanbestedingseisen voldoet nog niet geheel aan de eisen. Dit heeft geleid tot een totaalbedrag aan fouten van € 0,8 miljoen.

In de bijlagen van het rapport staat een overzicht van *alle* fouten en onzekerheden.

3.2 Oordeel over saldibalans en toelichting

De saldibalans is een overzicht van de posten die aan het eind van het jaar nog openstaan en die naar het volgende jaar moeten worden meegenomen. Bij de saldibalans hoort een toelichting waarin nadere informatie wordt verstrekt over de afzonderlijke posten op deze balans.

De informatie in de saldibalans dient op grond van de CW 2001:

- rechtmatig tot stand te zijn gekomen;
- deugdelijk te zijn weergegeven;
- te voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

Oordeel

De informatie in de saldibalans in het Jaarverslag 2009 van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten voldoet aan de eisen die de CW 2001 stelt. Dit betekent dat wij bij geen van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten belangrijke fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave hebben geconstateerd die de tolerantiegrenzen overschrijden, en dat de informatie voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.

In 2009 is bij de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten voor een bedrag van € 175,6 miljoen aan openstaande voorschotten afgerekend. Wij zijn van oordeel dat de afgerekende voorschotten voldoen aan de gestelde eisen.

Het totaalbedrag aan geconstateerde fouten en onzekerheden in de saldibalansposten blijft onder de tolerantiegrens voor de saldibalans als geheel.

In de bijlagen van het rapport staat een overzicht van *alle* fouten en onzekerheden.

3.3 Oordeel over totstandkoming informatie in jaarverslag over bedrijfsvoering

In de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag verantwoorden de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten zich over onder meer de rechtmatigheid van de begrotingsuitvoering (of het begrotingsgeld volgens de regels is uitgegeven) en de totstandkoming van de beleidsinformatie.

De informatie over de bedrijfsvoering dient op grond van de CW 2001:

- op deugdelijke wijze tot stand te zijn gekomen;
- te voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

Deze twee aspecten, die geen betrekking hebben op de kwaliteit van de informatie zelf, betrekken wij in ons oordeel over de informatie over de bedrijfsvoering.

Om tot een oordeel te komen over de totstandkoming van de informatie hebben wij de volgende aspecten ervan onderzocht:

- Is er een procedure voor de totstandkoming van de bedrijfsvoeringparagraaf waarin de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle actoren zijn vastgelegd?
- Zijn er vooraf criteria geformuleerd om te bepalen wat opmerkelijke zaken en tekortkomingen in de bedrijfsvoering zijn?
- Is het verloop van het totstandkomingsproces controleerbaar en is het afwegingsproces daarbij transparant vastgelegd?

Oordeel

De informatie over de bedrijfsvoering in het Jaarverslag 2009 van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten is op deugdelijke wijze tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.

3.4 Oordeel over totstandkoming informatie in jaarverslag over gevoerd beleid

Wij geven elk jaar een oordeel over de totstandkoming van de beleidsinformatie en over de vraag of deze informatie voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.

Oordeel

De informatie over het gevoerde beleid in het Jaarverslag 2009 van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten is op deugdelijke wijze tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.

4 BEDRIJFSVOERING

Wij hebben de bedrijfsvoering van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten onderzocht. Onder de bedrijfsvoering vallen alle bedrijfsprocessen die ervoor zorgen dat een Hoog College van Staat en Kabinet functioneert. Het gaat dan om de primaire processen, de faciliterende processen en de sturing en beheersing daarvan. In dit hoofdstuk geven we ons oordeel over het financieel beheer en materieelbeheer.

4.1 Oordeel financieel beheer en materieelbeheer

Het financieel beheer, het materieelbeheer en de daartoe bijgehouden administraties moeten op grond van de CW 2001 voldoen aan de eisen van rechtmatigheid, ordelijkheid en controleerbaarheid.

Oordeel

De onderzochte onderdelen van het financieel beheer, het materieelbeheer en de daartoe bijgehouden administraties van de overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten voldeden in 2009 aan de in de CW 2001 gestelde eisen.

5 REACTIE MINISTER VAN BZK

De minister van BZK en Koninkrijksrelaties is eindverantwoordelijk bewindspersoon voor de Hoge Colleges van Staat en de Kabinetten. Hij heeft op 23 april 2010 in één brief zowel gereageerd op ons *Rapport bij het Jaarverslag 2009 Staten-Generaal (IIA)* als op ons *Rapport bij het Jaarverslag 2009 Raad van State, Algemene Rekenkamer, Nationale ombudsman, Kanselarij der Nederlandse Orden, Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en Kabinet van de Gouverneur van Aruba (IIB)*. Hij laat weten dat de rapporten hem geen aanleiding geeft tot een nadere reactie. De volledige brief staat op onze website: www.rekenkamer.nl.

BIJLAGE 1

OVERZICHT FOUTEN EN ONZEKERHEDEN IN DE FINANCIËLE INFORMATIE IN HET JAARVERSLAG 2009 VAN DE OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT (IIB)

A. Verplichtingen (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Fout	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Onzekerheid	Totaal F + O	Tolerantie overschreden?	Onzekerheid over volledigheid
Beleidsartikelen											
1	Raad van State	60 542	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Algemene Rekenkamer	29 835	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	De Nationale ombudsman	13 736	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Kanselierij der Nederlandse Orden	4 168	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	2 688	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Kabinet van de Gouverneur van Aruba	1 895	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Niet-beleidsartikelen											
10	Nominaal en onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal	112 864	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Individuele fouten in de deugdelijke weergave die de tolerantie overschrijden

Art. nr.	Post	Fout
	Totaal individuele fouten	0
	Totaal verplichtingen	112 864
	Procentuele fout	0,00%
	Procentuele onzekerheid	0,00%

B/C. Uitgaven + ontvangsten (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Rechtmatigheid	Fout	Onzekerheid	Totaal F + O	Tolerantie overschreden?	Onzekerheid over volledigheid
			Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave		
Beleidsartikelen								
1	Raad van State	59 993	214	-	-	214	nee	-
2	Algemene Rekenkamer	31 548	64	-	-	64	nee	-
3	De Nationale ombudsman	13 839	334	-	-	334	nee	-
4	Kanselarij der Nederlandse Orden	4 043	196	-	-	196	nee	-
5	Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	3 068	-	-	-	-	-	-
6	Kabinet van de Gouverneur van Aruba	1 931	-	-	-	-	-	-
Niet-beleidsartikelen								
10	Nominaal en onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-
Totaal		114 422	808	-	-	-	-	-

* Uitsplitsing van het verantwoord bedrag naar uitgaven en ontvangsten vindt plaats in bijlagen B en C

(1)	Totaal Uitgaven en Ontvangsten	114 422	Omvangsbasis uitgaven + ontvangsten
	Procentuele fout	0,71%	Tolerantiegrens niet overschreden
	Procentuele onzekerheid	0,00%	
(2)	Totaal	114 422	Omvangsbasis uitgaven + ontvangsten + bijdrage(n) van derden baten-lastendiensten
	Procentuele fout	0,71%	Tolerantiegrens niet overschreden
	Procentuele onzekerheid	0,00%	

B. Uitgaven (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Rechtmatigheid	Fout	Onzekerheid	Totaal F + O	Tolerantie overschreden?	Onzekerheid over volledigheid
			Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave		
Beleidsartikelen								
1	Raad van State	57 508	214	-	-	214	nee	-
2	Algemene Rekenkamer	30 083	64	-	-	64	nee	-
3	De Nationale ombudsman	13 708	334	-	-	334	nee	-
4	Kanselarij der Nederlandse Orden	3 921	196	-	-	196	nee	-
5	Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	3 014	-	-	-	-	-	-
6	Kabinet van de Gouverneur van Aruba	1 895	-	-	-	-	-	-
Niet-beleidsartikelen								
10	Nominaal en onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-
Totaal		110 129	808	-	-	-	-	-

Individuele fouten in de deugdelijke weergave die de tolerantie overschrijden

Art. nr.	Post	Fout
	Totaal individuele fouten	0
	Totaal uitgaven	110 129
	Procentuele fout	0,73%
	Procentuele onzekerheid	0,00%
		Tolerantiegrens niet overschreden

C. Ontvangsten (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Rechtmatigheid	Fout	Onzekerheid	Totaal F + O	Tolerantie overschreden?	Onzekerheid over volledigheid
			Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Deugdelijke weergave			
Beleidsartikelen								
1	Raad van State	2 485	-	-	-	-	-	-
2	Algemene Rekenkamer	1 465	-	-	-	-	-	-
3	De Nationale ombudsman	131	-	-	-	-	-	-
4	Kanselarij der Nederlandse Orden	122	-	-	-	-	-	-
5	Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	54	-	-	-	-	-	-
6	Kabinet van de Gouverneur van Aruba	36	-	-	-	-	-	-
Niet-beleidsartikelen								
10	Nominaal en onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal	4 293	-	-	-	-	-	-

Individuele fouten in de deugdelijke weergave die de tolerantie overschrijden

Art. nr.	Post	Fout
	Totaal individuele fouten	0
	Totaal ontvangsten	4 293
	Procentuele fout	0,00%
	Procentuele onzekerheid	0,00%

E. Saldibalans (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Fout	Onzekerheid	Totaal F + O	Onzekerheid over volledigheid
			Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	
			Rechtmatigheid	Rechtmatigheid	Rechtmatigheid	
3	Liquide middelen	977	-	-	-	-
5	Uitgaven buiten begrotingsverband	588	-	-	-	-
6	Ontvangsten buiten begrotingsverband	4 257	-	-	-	-
7	Openstaande rechten	-	-	-	-	-
8	Extra-comptabele vorderingen	174	-	-	-	-
9	Extra-comptabele schulden	-	-	-	-	-
10	Voorschotten	1 663	-	-	-	-
11	Garantieverplichtingen	-	-	-	-	-
12	Openstaande verplichtingen	5 739	-	-	-	-
13	Deelnemingen	-	-	-	-	-
	Totaal beoordeeld	13 398	-	-	-	-
(De tolerantiegrens wordt afgeleid van totaal beoordeeld)						
	Totaal saldibalans	13 398				
	Procentuele fout	0,00%				
	Procentuele onzekerheid	0,00%				

F. Afgerekende voorschotten (€ x 1000)

Omschrijving	Verantwoord bedrag	Fout	Onzekerheid	Totaal F + O	Tolerantie overschreden?	Onzekerheid over volledigheid
		Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	
Totaal afgerekende voorschotten	176	-	-	-	-	-

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en koninkrijksrelaties
CW 2001	Comptabiliteitswet 2001

Op www.rekenkamer.nl staat een verklarende woordenlijst met begrippen die veel voorkomen in onze rapporten bij de jaarverslagen.

LITERATUUR

BZK (2010). *Jaarverslag en slotwet Raad van State, Algemene Rekenkamer, Nationale ombudsman, Kanselarij der Nederlandse Orden, Kabinetten van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en Kabinet van de Gouverneur van Aruba 2009*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2009–2010, 32 360 IIB, nr. 1. Den Haag: Sdu.